

Ár 2016, föstudaginn 21. október, er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mættir eru: Haukur Guðmundsson, formaður, Jón Magnússon, Hrannar Már Gunnarsson, Oddur Ólason og Þorvaldur Emil Jóhannesson.

Fyrir er tekið **mál nr. 29/2016:**

M
gegn
F.

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefnd sóknaraðili, annars vegar og F, hér eftir nefndur varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni 19. maí 2016, með kvörtun sóknaraðila, dags. sama dag. Með tölvupósti nefndarinnar, dags. 19. maí 2016, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með bréfi dags. 16. september 2016. Var bréfið sent sóknaraðila, með tölvupósti nefndarinnar, dags. 19. september 2016, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir sóknaraðila bárust með bréfi, dags. 2. október 2016.

Málið var tekið fyrir á fundi nefndarinnar 21. október 2016.

II.

Málsatvik.

Þann 13. júní 1993 var stofnaður verðtryggður sparireikningur nr. X, á nafni sóknaraðila. Skilmálar stofnskráteisins voru m.a. að „*hver innborgun er bundin í þrjátíu mánuði. Eftir þann tíma er hún alltaf laus til útborgunar. Vextir eru alltaf lausir eftir vaxtafærslu.*“

Annar verðtryggður sparireikningur á nafni sóknaraðila, nr. Y, var stofnaður árið 2007. Báðir þessir reikningar voru hjá varnaraðila í upphafi árs 2016. Þann 27. apríl 2016 óskaði sóknaraðili skriflega eftir því að varnaraðili myndi millifæra fjármuni í hennar eigu út af tveimur verðtryggðum innlánsreikningum, annars vegar nr. X og hins vegar nr. Y inn á óverðtryggðan veltureikning sem jafnframt var í hennar eigu. Sóknaraðili hafði áður óskað eftir þeim millifærslum símléiðis þann 18. apríl 2016. Varnaraðili varð að hluta við beiðni sóknaraðila, þ.e. greiddi henni eina greiðslu af umræddum reikningum þann 26. apríl 2016. Á hinn bóginn neitaði varnaraðili sóknaraðila um úttekt á hluta innstæðna hennar í ljósi þess að lausnardagur þeirra fjármuna var ekki runninn upp. Varnaraðili bauð sóknaraðila að millifæra alla innstæðuna með því skilyrði að uppsafnaðar verðbætur bundinna innstæðna væru bakfærðar miðað við síðasta lausnardag hverrar innborgunar. Sóknaraðila var jafnframt

upplýst að fyrir slíkar bakfærslur þyrfti að greiða kr. 12.000 fyrir útselda sérfræðivinnu fyrir hverja klukkustund. Sóknaraðili hafnaði þessu.

Sóknaraðili sætti sig ekki við svör varnaraðila og krafðist þess að fá alla innstæðuna greidda út þá þegar án bakfærslu uppsafnaðra verðbóta. Varnaraðila varð ekki við þeirri beiðni og ítrekaði afstöðu sína um að varnaraðili teldi sér óheimilt að greiða alla innstæðuna á þeim tíma með tölvupósti 6. maí 2016. Einnig benti varnaraðili sóknaraðila á að hún gæti leitað til nefndarinnar.

Varnaraðili greiddi sóknaraðila eftirstöðvar umræddra reikninga þann 1. september 2016 ásamt verðbótum.

III.

Umkvörtunarefni.

Í liðnum „kröfur“ á kvörtunareyðublaði sóknaraðila krefst sóknaraðili eftirfarandi:

„A) Ég óska eftir því að bera undir nefndina þá ákvörðun [F] að synja mér um ráðstöfun inneignar á bankareikningum nr. [X] og [Y] hjá bankanum með þeim hætti að hún verði lögð inn á debetkortareikning minn. Bankinn hefur synjað um ráðstöfunina í gegnum síma frá 18. apríl síðastliðnum, með tölvupóstum og á fundi mínum með starfsmanni bankans 26. apríl sl. án þess að ég hafi fengið fullnægjandi skýringar. Verður sá skilningur lagður í þessa kröfu að þess sé krafist að synjun varnaraðila verði úrskurðuð ólögmat.“

B) Ég óska þess jafnframt að nefndin staðfesti skilning minn á því að [A] útibússtjóri hafi heimilað ráðstöfun af þessum reikningum með tölvupósti þann 19. apríl sl. (sem stílaður er á [B] starfsmann [F]).

C) Auk þess fer ég fram á að nefndin staðfesti að bankanum sé óheimilt að framkvæma ráðstöfunina með þeim hætti að verðbætur verði bakfærðar frá tilteknum degi, sem bankinn nefnir „síðasta lausnardag“.

D) Þess er jafnframt krafist að nefndin staðfesti, að bankanum sé óheimilt að áskilja sér greiðslu sérfræðikostnaðar við framkvæmt ráðstöfunarinnar, þar sem um eðlilega bankastarfsemi er að ræða.

E) Loks tel ég að bankinn hafi brotið gegn lögum og reglum um viðskiptahætti fjármálafyrirtækja við meðferð mála minna. Þess er farið á leit að nefndin staðfesti það með úrskurði sínum.“

Sóknaraðili telur að bankinn sé að brjóta á sér á þrjá vegu:

A) Varnaraðili neiti að leyfa sóknaraðila að ráðstafa þeim innstæðum sem sóknaraðili á inni á tveimur bankareikningum hjá varnaraðila. Á öðrum reikningnum (nr. X), þar sem innstæða hafi numið rúmlega 1.4 milljón hafi verið samið um að „hver innborgun sé bundin í þrjátíu mánuði. Eftir þann tíma er hún alltaf laus til útborgunar. Vextir eru alltaf lausir eftir vaxtafærslu.“ Mun lengra en 30 mánuðir séu liðnir frá síðustu innborgun, og telur sóknaraðili sig því eiga fulla heimild til að taka út og ráðstafa þeim fjárhæðum á sinn hátt. Varðandi hinn reikninginn (nr. Y) sem sóknaraðili á (og þar sem innstæðan nemi um 900 þús kr.), þá hafi sá reikningur verið stofnaður fyrir um 9 eða 10 árum síðan. Sóknaraðili telur sig einnig eiga fullan rétt á að ráðstafa þeim innstæðum á þann hátt sem hún óski. Ekki hafi verið hróflað við reikningunum síðan 2006 og 2007. Allt frá 18. apríl sl. hafi varnaraðili hafnað beiðni sóknaraðila um úttekt á þeim fjárhæðum sem sóknaraðili á inni á þessum tveimur reikningum.

B) Útibússtjóri varnaraðila sé í raun búinn að gefa leyfi fyrir því að millifæra þær fjárhæðir sem sóknaraðili á inni á ofangreindum reikningum, í tölvupósti frá 19. apríl sl. Í þeim tölvupósti segir útibússtjórinn m.a.: „Óskað er eftir millifærslu af verðtryggðum reikningi, Hvað er óskað eftir að verði millifært mikið af reikningnum og

inn á hvaða reikning á að leggja?“. Sóknaraðili skilur það þannig að leyfi útibússtjóra liggi fyrir með þessum orðum.

C) Þá á sóknaraðili sambærilegan reikning í öðrum banka, verðtryggðan reikning bundinn til 36 mánaða. Allar innstæður þar séu lausar rétt eins og hjá varnaraðila. Sóknaraðili hafi hringt eitt símtal í hinn bankann (um miðjan apríl) og hafi beðið um að þær fjárhæðir sem væru inn á þessum verðtryggða reikningi yrðu millifærðar inn á debetkortareikning sóknaraðila. Orðið hafi verið við beiðni hennar á innan við klukkustund. Varnaraðili vísi sífellt í reglur Seðlabanka Íslands nr. 492/2001 og segir að þeim beri að fara eftir þeim reglum og geti því ekki leyst út þær fjárhæðir sem sóknaraðili á hjá varnaraðila. Hinn bankinn hljóti þá líka að þurfa að fara eftir þessum sömu reglum og varnaraðili. Það sé því með öllu óskiljanlegt hvernig hinn bankinn geti leyst út innstæður sóknaraðila á innan við klukkustund en sóknaraðili þurfi að leita réttar síns við að fá að ráðstafa innstæðum sínum á sambærilegum reikningum hjá varnaraðila.

Varðandi kröfuliði A og B tekur sóknaraðili fram að reikningur nr. X hafi verið stofnaður af móður sóknaraðila fyrir mörgum árum. Sá reikningur hafi upphaflega verið hugsaður til að leggja inn á og spara/safna fyrir bílprófi. Þegar komið hafi verið að því að taka bílpróf hafi sóknaraðili svo ekki þurft á þessum peningum að halda. Reikningurinn hafi því haldist óhreyfður. Hafi sóknaraðili ákveðið að hreyfa ekki við reikningnum og leyfa honum að malla þangað til hún myndi fjárfesta í íbúð. Nú sé svo komið að sóknaraðili þurfi að fá þessa peninga afturvegna kaupa á sinni fyrstu íbúð. Inni í kápunni með stofnskríteininu með stjörnubókinni segir að „*hver innborgun sé bundin í þrjátíu mánuði. Eftir þann tíma er hún alltaf laus til útborgunar. Vextir eru alltaf lausir eftir vaxtafærslu.*“ Sóknaraðili vísar til þess að það séu mun meira en 30 mánuðir liðnir frá síðustu innborgun á þennan reikning og telur sóknaraðili sig því eiga fullan rétt á að ráðstafa þeim innstæðum á þann hátt sem hún óskar.

Þegar sóknaraðili hafði fyrst samband við varnaraðila þann 18. apríl sl. sagði varnaraðili að þessi reikningur væri nú bundinn til 36 mánaða í senn. Jafnvel þrátt fyrir þá skilmála sem komi fram í stofnskríteininu, þar sem segi að hver innborgun sé bundin í þrjátíu mánuði.

Varnaraðili hafi aldrei haft samband við sóknaraðila eða forráðamenn hennar um breytta skilmála/forsendur á þessum sparireikningi. Þegar reikningurinn hafi verið stofnaður hafi þær forsendur sem samið hafi verið um verið að hver innborgun væri bundin í þrjátíu mánuði. Eftir þann tíma sé hún alltaf laus til útborgunar. Sóknaraðili hafi aldrei verið beðin um að koma niður í banka og skrifa undir breyttar forsendur á þessum reikningi. Því hafi varnaraðili breytt forsendum reikningsins án hennar vitundar.

Að íslenskum rétti gildi sú grunnregla að gerða samninga skuli halda. Sóknaraðili telur að varnaraðili sé að brjóta þessa grunnreglu, með því að fara ekki eftir gerðum samningum sem eigi við um reikning sóknaraðila.

Varðandi hinn reikninginn sem sóknaraðili á, nr. Y, þá hafi hann verið stofnaður fyrir 9 eða 10 árum síðan. Sóknaraðili telur sig einnig eiga fullan rétt á að ráðstafa þeim innstæðum á þann hátt sem hún óski.

Varnaraðili vísi í reglur Seðlabanka Íslands nr. 492 frá 21. júní 2001 um verðtryggingu sparifjár og lánsfjár. Samkvæmt 1. mgr. 2. gr. reglnanna sé innlánsstofnunum aðeins heimilt að taka á móti sparifé gegn verðtryggingu að innstæðan sé bundin í 36 mánuði eða lengur. Eftir þann tíma losni innstæðan í tiltekið tímabil, að hámarki 1 mánuð í senn og ef fjármunum sé ekki ráðstafað á þeim tíma sé innstæðan bundin aftur í 6 mánuði eða lengur sbr. 1. tl. 2. mgr. 2. gr. reglnanna.

Eftir að hafa skoðað málið sýnist sóknaraðila að afstaða varnaraðila sé augljóslega að byggjast á röngum skilningi á ákvæðum reglna nr. 492/2001. Reglurnar

séu settar til fyllingar ákvæðum laga um vexti og verðtryggingu nr. 38/2001, nánar tiltekið VI. kafla laganna sem fjalli um verðtryggingu sparifjár og lánsfjár. Samkvæmt 14. gr. sé heimilt að verðtryggja sparifé og lánsfé ef grundvöllurinn sé vísitala neysluverðs. Í 15. gr. segir svo að Seðlabankinn geti ákveðið lágmarkstíma verðtryggðra innstæða. Seðlabankinn hafi sett reglur nr. 492/2001, staðfestar af ráðherra, á þessum grunni.

Í 1. mgr. 2. gr. reglnanna segi að lágmarkstími bindingar til að verðtryggja megi sparifé sé 36 mánuðir. Þegar reglurnar tóku gildi höfðu þær innstæður, sem sóknaraðili krefst þess nú að verði greiddar út, verði bundnar lengur en 36 mánuði.

Ákvæðin sem varnaraðili vísi í fjalli um undantekningu frá meginreglu 1. mgr. 2. gr. reglnanna. Þar segir að þó (þ.e. þrátt fyrir meginreglu 1. gr.) sé heimilt að verðtryggja innlánsfé ef samningsskilmálarnir mæli fyrir um ákveðnar reglur, þar á meðal fyrirkomulagið sem lýst sé í 1. tl. 2. mgr. 2. gr. um að innstæða sé laus í tiltekið tímabil og bindist svo aftur.

Engir slíkir skilmála gildi eða hafa nokkurn tíma gilt um fjárhæðirnar sem sóknaraðili krefjist þess nú að verði greiddar úr. Aldrei hafi verið gerður nýr samningur við sóknaraðila né forráðamenn um að forsendur á öðrum reikningum skyldu breytast.

Því telur sóknaraðili að það standist einfaldlega ekki lestur 2. gr. reglna nr. 492/2001 að innstæðurnar sem rætt sé um í 1. mgr. þurfi að sæta þeim skilmálum sem rætt sé um í 2. mgr. Það leiði einfaldlega af orðinu „þó“ í upphafi 2. mgr. Ef túlkunin sem varnaraðili lýsir ætti að ganga upp þyrftu innstæðurnar líka að uppfylla skilyrði 2. og 2. tölul. 2. mgr., um reglulegan mánaðarlegan sparnað og orlofsreikninga. Það gangi engan veginn upp að skilmálarnir í 1. tölul. eigi að gilda um innstæður sóknaraðila, en ekki skilmálarnir í 2. og 3. tölul.

Engin ákvæði laga, reglna, samningsskilmála eða aðrar réttarheimildir leiði því til þess að reglurnar sem lýst sé í 1. tl. 2. mgr. 2. gr. reglna 492/2001 gildi um tilvik sóknaraðila. Þvert á móti segi í skilmálunum að innstæðurnar séu alltaf lausar eftir að upphaflega binditímanum lauk. Sé því í fullkomnu samræmi við 1. mgr. 2. gr. reglna nr. 492/2001, sbr. lög nr. 38/2001, að þær greiðist út.

Varðandi kröfuliði C, D og E bendir sóknaraðili á að af hálfu varnaraðila hafi komið fram að hann sé reiðubúinn til að greiða fjármuni af reikningunum miðað við þá stöðu „þegar upphæðirnar voru síðar lausar“. Sérfræðingar varnaraðila þurfi þá að reikna út og bakfæra verðbætur sem komnar séu á bundnu innstæðurnar frá þeim degi og krefur varnaraðili sóknaraðila um 12.000 kr. fyrir verkið. Sóknaraðili telur að þessi framkvæmd standist ekki lög, reglur eða þá skilmála sem varnaraðili sé bundinn af í viðskiptum aðila. Aldrei hafi verið samið um nokkurn lausnardag þeirra fjárhæða sem liggja á umræddum sparireikningum, heldur hefur varnaraðili fundið hann út með aðferð sem taki mið af skilmálum sem lýst sé í 2. mgr. 2. gr. reglna nr. 492/2001.

Einnig sé bent á að það sé með öllu óljóst hvernig bankanum ætti að vera óheimilt að greiða út fjárhæðir verðbættar til dagsins í dag, en það standist reglurnar að greiða þær út með bakfærðum verðbótum. Varnaraðili hafi ekki vísað til nokkurra réttareglna þessari aðferð til stuðnings.

Þess sé farið á leit að nefndin staðfesti að sú aðferð sem hér sé lýst eigi sér ekki stoð í lögum, reglum eða skilmálum sem gildi um reikningana. Af þeirri niðurstöðu leiði augljóslega að varnaraðila sé óheimilt að krefja sóknaraðila um sérfræðikostnað sem felli til við framkvæmdina. Það sé fullkomlega fráleitt að þurfa að standa í stappi við starfsfólk varnaraðila með tölvupóstum, símtölum og fundum í hátt í mánuð út af jafn einföldu erindi. Sóknaraðili hafi tekið fram í tölvupósti til starfsmanns varnaraðila að morgni þriðjudagsins 26. apríl sl. að það varði sóknaraðila miklu að fá fjármunina til ráðstöfunar sem allra fyrst. Að mati sóknaraðila brjóti háttsemi varnaraðila gegn reglum

nr. 670/2013 um eðlilega og heilbrigða viðskiptahætti fjármálafyrirtækja, einkum 1., 2., 3., 4., 5., 6. og 8. tl. 9. gr. reglnanna. Þá telur sóknaraðili varnaraðila einnig hafa brotið gegn 10. gr. reglnanna við meðferð málsins.

Með hliðsjón af framangreindu krefst sóknaraðili þess að nefndin staðfesti með úrskurði sínum að varnaraðili verði tafarlaust við beiðni sóknaraðila. Ekki komi til greina að varnaraðili bakfæri verðbætur, líkt og varnaraðili leggi til, frá síðasta lausnardegi, þar sem það hafi aldrei verið samið um lausnardag. Það af síður muni sóknaraðili greiða útselda sérfræðivinnu upp á kr. 12.000 fyrir þessa sjálfsgöðu og eðlilegu bankastarfsemi.

Í viðbótarathugasemdum sóknaraðila er vísað til þess að búið sé að greiða út þær fjárhæðir sem eftir hafi verið á bankareikningunum sem deilt sé um. Þó telur sóknaraðili að hún hafi aldrei fengið fullnægjandi skýringar frá varnaraðila hvers vegna henni hafi verið óheimilt að ráðstafa þessum innstæðum eins og henni hafi hentað og á þeim tíma sem hún hafi óskað. Þá hafi varnaraðili aldrei haft samband við sig eða forráðamenn hennar um breytta skilmála eða forsendur ásamt því að hún hafi aldrei verið beðin um að skrifa undir breyttar forsendur og hafi því varnaraðili breytt forsendum reikningsins án hennar vitundar. Því telur sóknaraðili að varnaraðili sé að brjóta grunnreglu um að gerða samninga skuli halda með því að fara ekki eftir gerðum samningum sem eiga við um stjórnubókarreikning sóknaraðila nr. X.

Því óskar sóknaraðili enn eftir því að bera kröfur samkvæmt kvörtun sóknaraðila undir nefndina. Þá óskar sóknaraðili enn eftir því að nefndin staðfesti skilning sóknaraðila á því að útibússtjóri varnaraðila hafi heimilað ráðstöfun af reikningum með tölvupósti þann 19. apríl sl. Einnig óskar sóknaraðili eftir því að nefndin staðfesti að varnaraðila sé óheimilt (almennt séð, ekki aðeins í tilviki sóknaraðila) að framkvæma ráðstöfunina með þeim hætti að verðbætur verði bakfærðar frá tilteknum degi, sem varnaraðili nefnir „síðasta lausnardag“. Sé um fordæmisgefandi mál að ræða. Að varnaraðili geti ekki rukkað viðskiptavinum um útlagðan sérfræðikostnað og stendur sóknaraðili því við þá kröfu sem hún setti fram í D-lið kvörtunar.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess aðallega að kröfum sóknaraðila verði vísað frá. Varnaraðili krefst þess til vara að öllum kröfum sóknaraðila verði hafnað.

Varnaraðili krefst þess að aðalkröfu sóknaraðila skv. A-lið verði vísað frá. Varnaraðili byggir kröfu sína á því að sóknaraðili hafi ekki lögvarða hagsmuni af úrlausn kröfunnar, þar sem varnaraðili hafi nú þegar greitt henni innstæðu reikninga hennar, en þann 1. september 2016 hafi allir fjármunir af nefndum reikningum verið millifærðir af reikningunum. Með ofangreindum millifærslum hafi umþrættir verðtryggðir reikningar í eigu sóknaraðila verið tæmdir og þeir í kjölfarið eyðilagðir. Á grundvelli framangreinds telur varnaraðili að vísa eigi kröfu sóknaraðila skv. A-lið frá nefndinni. Varðandi þetta vísar varnaraðili til almennra reglna um að aðili hafi lögvarða hagsmuni af úrlausn um kröfu, en einnig 3. og 5. gr. samþykktar nefndarinnar, enda virðist enginn ágreiningur vera milli aðila um umrædda kröfu.

Varnaraðili krefst þess að kröfu sóknaraðila skv. B-lið verði einnig vísað frá á grundvelli sömu röksemda og koma fram varðandi kröfu sóknaraðila skv. A-lið. Þar sem varnaraðili hafi orðið við kröfu sóknaraðila geti sóknaraðili ekki haft hagsmuni af kröfu skv. B-lið kröfugerðar sinnar. Einnig vísar varnaraðili til b-liðs 6. gr. samþykktar úrskurðarnefndarinnar, enda ljóst að krafa sóknaraðila verði ekki metin til fjár.

Varnaraðili krefst þess að kröfu sóknaraðila skv. C-lið verði vísað frá. Staðreyndin sé sú að varnaraðili hafi ekki dregið uppsafnaðar verðbætur frá innstæðum sóknaraðila, þó starfsmaður varnaraðila hafi nefnt það í tölvupósti að slíkt yrði gert. Sá tölvupóstur starfsmannsins hafi verið byggður á misskilningi á almennum verklagsreglum varnaraðila. Varnaraðili telur þ.a.l. að sóknaraðili hafi ekki lögvarða hagsmuni af úrlausn um kröfuna, sbr. jafnframt 3. og 5. gr. samþykktá nefndarinnar.

Varnaraðili krefst þess að kröfu sóknaraðila skv. D-lið verði vísað frá þar sem varnaraðili hafi ekki innheimt sérfræðikostnað af sóknaraðila. Varnaraðili telur því að vísa eigi kröfunni frá nefndinni, sbr. röksemdir varnaraðila að ofan varðandi kröfu skv. C-lið.

Varnaraðili krefst þess að kröfu sóknaraðila skv. E-lið verði vísað frá á grundvelli þeirra röksemda sem komi fram að ofan varðandi kröfur skv. A-, B-, C- og D-lið sóknaraðila. Auk þess sé erfiðleikum háð að lesa úr kvörtun sóknaraðila hvaða atvik sé hægt að heimfæra undir brot á reglum nr. 670/2013 um eðlilega og heilbrigða viðskiptahætti, sbr. 19. gr. laga nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki. Krafa sé því vanreifub og of óljós til þess að hægt sé að taka afstöðu til hennar, sbr. e-lið 6. gr. samþykktá nefndarinnar.

Verði ekki fallist á aðalkröfur varnaraðila gerir varnaraðili þá kröfu að öllum kröfum sóknaraðila verði hafnað.

Sóknaraðili tefli því fram að innstæða hennar á framangreindum reikningum sé laus til úttektar samkvæmt skilmálum stofnskírteinis annars reikningsins og meginreglu samningaréttar um að gerða samninga skuli halda eigi við um þá skilmála. Þá haldi sóknaraðili því jafnframt fram að varnaraðili mistúlki reglur SÍ nr. 492/2001 þannig að synjun varnaraðila byggist á misskilningi á ákvæði 2. gr. þeirra. Varnaraðili telur að hafna eigi kröfu sóknaraðila á þeim grundvelli að innstæður á umræddum reikningum sóknaraðila eigi að fara eftir þeim lögum og reglum sem gildi um verðtryggingu lánsfjár í dag. Með öðrum orðum að ekki aðeins gildi lög og reglur þegar skilmálum umræddra reikninga sleppir, heldur einnig, að þegar ákvæði skilmálanna gangi gegn lögum og reglum, þá gildi hin síðarnefndu. Umræddar reglur, sem gildi um reikningana í dag, komi fram í lögum nr. 38/2001 um vexti og verðbætur, en þó aðallega reglum nr. 492/2001 um verðtryggingu sparifjár og lánsfjár, nánar tiltekið 1. tl. 2. gr. reglnanna. Í þeim reglum sé kveðið á um hvernig eigi að fara með innstæður í tilvikum sem þessu, þ.e. þegar upphaflegum binditíma þess lýkur og eftir þeim reglum hafi varnaraðili farið í málinu. Varnaraðili bendir á að innlánsreikningar sóknaraðila hafi verið stofnaðir annars vegar þann 13. júní 1993 og hins vegar 9. febrúar 2007. Hin umþrætta bindiregla 2. gr. reglna SÍ nr. 492/2001 hafi tekið gildi árið 2001. Skilmálar stofnskírteinis sem sóknaraðili vísar í til rökstuðnings vegna beggja reikninganna séu stofnskilmálar eldri reikningsins, nr. X, en ekki þess sem var stofnaður árið 2007, nr. Y.

Gildi meginreglunnar um skuldbindingargildi samninga sé óumdeilanlegt. Hún geti hins vegar ekki átt við í þessu tilviki þar sem lagabreyting hafi komið til sögunnar með setningu reglna SÍ nr. 492/2001 eftir stofndag eldri reikningsins. Sú lagabreyting hafi ekki samræmst upphaflegum skilmálum innlánsreikningsins, t.d. um 30 mánaða binditíma, sem sóknaraðili hafi vísað í. Reglur SÍ nr. 492/2001 hafi breytt skyldu varnaraðila varðandi binditíma verðtryggðra innlána og sóknaraðili hafi jafnframt orðið bundinn samkvæmt reglunum sem gangi frammar hinum eldri samningsskilmálum. Sóknaraðili geti því ekki byggt úttektarbeiðni sína á upprunalegum skilmálum innlánsreiknings að því leyti sem þeir gangi gegn reglum SÍ nr. 492/2001.

Kjarninn í deilu málsaðila sé túlkun á 2. gr. reglna SÍ nr. 492/2001 en afstaða varnaraðila í málinu byggji alfarið á 1. tölul. 2. gr. reglnanna. Sóknaraðili túlki ákvæðið

svo að þegar 36 mánuðir séu liðnir frá stofnun reiknings sé innstæða reikningsins laus til úttektar hvenær sem er og megi halda áfram að ávaxtast á kjörum hins verðtryggða reiknings ásamt uppsöfnun verðbóta, nema samningsskilmála kveði á um annað. Varnaraðili túlki ákvæðið svo að innstæður á verðtryggðum innlánsreikningum séu bundin í 36 mánuði eða lengur og því ekki hægt að taka út af innlánsreikningum innstæðu sem hafi verið þar í skemmri tíma. Þegar innborgun á verðtryggðum reikningi verði laus þá sé hún laus að hámarki í einn mánuð og ef innstæðan sé ekki leyst út binst innstæðan aftur í 6 mánuði og sé framvegis laus á 6 mánaða fresti.

Varnaraðili skilur 1. tl. 2. gr. sem svo að þegar verðtryggðir innlánsreikningar sé ekki eyðilagðir eða tæmdir að loknum binditíma, sé eingöngu heimilt að verðtryggja innstæðu reikningsins áfram að því skilyrði uppfylltu að innstæðan sé eingöngu laus til úttektar að hámarki 1 mánuð í senn og að innborgunar bindist aftur á ný í 6 mánuði eða lengur. Við skýringu á ákvæðinu þurfi að leggja til grundvallar heildstætt mat á samhengi ákvæðisins og túlka það til samræmis við önnur lagaákvæði sömu reglna. Þegar 2. gr. sé skoðuð samhliða 3. gr. sömu reglna sem fjallar um útreikning á verðbótum verðtryggðra innstæðna komi í ljós að annað hvort sé reikningur eyðilagður að loknum binditíma eða heimild verði veitt til áframhaldandi verðbættum innborgunum skv. 3. mgr. 3. gr. sé að höfuðstóll hafi staðið óhreyfður síðastliðinn mánuð fyrir útreikning verðbóta. Hvergi sé að finna heimild til þess að binda verðtryggð innlegg í skemmri tíma en 6 mánuði í kjölfar a.m.k. 36 mánaða binditímabili loknu, sbr. 1. tl. 2. gr. Þá sé hvergi hægt að lesa úr reglum SÍ nr. 492/2001 að heimild sé til þess að verðbæta innstæður sem séu alltaf lausar til úttektar eftir 36 mánaða binditíma. Þá verði að teljast eðlilegt fyrst að innstæða verðbætist, að hún sé bundin í samræmi í við reglur á hverjum tíma, sbr. 1. tl. 2. gr. Sóknaraðili geti ekki haldið kjörum í formi vaxta og uppsafnaðra verðbóta en sniðgengið binditíma. Þegar innstæða losni samkvæmt samningsskilmálum, eins og texti 1. tl. 2. gr. beri með sér, sé eðlilegt að farið sé eftir bindireglu sama töluliðar.

Varnaraðili telur jafnframt að við úrlausn á fyrirliggjandi álitamáli verði að hafa í huga að um lengri tíma hafi verið höft á verðtryggingu sparifjár hér á landi. Verðtrygging sparifjár hljóti því, eðli máls samkvæmt, að fara eftir gildandi lögum og reglum á hverjum tíma. Á grundvelli þess geri því varnaraðili kröfu að kröfu sóknaraðila skv. A-lið verði hafnað.

Í B-lið kröfugerðar sóknaraðila geri sóknaraðili þá kröfu að nefndin staðfesti skilning hennar á því að tiltekinn starfsmaður hafi heimilað ráðstöfun af umræddum bankareikningi sóknaraðila. Varnaraðili gerir þá kröfu að kröfu sóknaraðila undir þessum lið verði hafnað. Í umræddum tölvupósti felist áframsending á beiðni til annars starfsmanns sem sér um að afgreiða millifærslur, ásamt spurningu um frekari upplýsingar, enda hafi erindið á engan hátt verið fullnægjandi til afgreiðslu. Af skrifum útibússtjórans megi sjá að hún vissi ekki hversu mikið né heldur út af hvaða reikningi ætti að taka og gat því ekki veitt svar við því hvort næg innstæða væri laus á reikningum sóknaraðila. Af texta tölvupóstsins sjáist að þar sé ekki svar að finna við spurningum þess sem sendi erindið. Varnaraðili geti því ekki fallist á það með sóknaraðila að starfsmaður varnaraðila hafi veitt henni samþykki sitt fyrir úttekt heildar innstæðu innlánsreikninga hennar og ber því að hafna kröfu sóknaraðila.

Þá fer varnaraðili fram á höfnun á kröfu sóknaraðila skv. C-lið þar sem krafan nái til aðgerðar sem hafi aldrei verið framkvæmd og enginn ágreiningur ríki um þetta.

Varnaraðili fer fram á að kröfu sóknaraðila skv. D-lið verði hafnað. Varnaraðili ítrekar að sóknaraðili hafi aldrei verið krafinn um greiðslu vegna sérfræðikostnaðarins. Þá bendir varnaraðili á að ekki sé rúkað fyrir útselda sérfræðivinnu vegna úttekta þegar innstæða sé laus til úttektar. Útreikningur sérstakra verðbóta innan mánaðar og

bakfærsla þeirra gerist ekki sjálfkrafa heldur krefst útreikningurinn sérfræðikunnáttu og mikillar handavinnu. Sú vinna geti ekki talist eðlilegt umstang vegna úttektar á innlánsreikningi.

Skilmálar innlánsreikninga varnaraðila standi saman af umsókn um innlánsreikning, almennum skilmálum F fyrir innlánsreikninga, gildandi verðskrá bankans og vaxtatöflu á hverjum tíma. Saman myndi framangreind gögn rammastæðing innlánsreikninga. Samkvæmt 5. gr. almennra skilmála innlánsreikninga varnaraðila greiði viðskiptavinir gjöld fyrir þjónustu bankans og annan útlagðan kostnað í tengslum við veitta þjónustu, allt samkvæmt verðskrá bankans eins og hún sé á hverjum tíma. Samkvæmt þáverandi verðskrá hafi útseld sérfræðivinna kostað að lágmarki kr. 12.000 fyrir hverja klukkustund. Lög um greiðsluþjónustu nr. 120/2011 leggi ekki bann við framangreindri gjaldtöku auk þess sem heimild fyrir gjaldtökunni hafi komið fram í rammastæðing á milli aðila. Varnaraðili telur sér því heimilt til þess að áskilja sér greiðslu fyrir útselda sérfræðivinnu þegar svo ber undir og krefst þess að nefndin hafni kröfu sóknaraðila.

Þá telur varnaraðili að hafna eigi kröfu sóknaraðila samkvæmt E-lið. Varnaraðili vísar í það sem kemur fram að ofan í umfjöllun um aðrar kröfur sóknaraðila. Varnaraðili geti ekki séð hvernig meðferð hans á málinu brjóti gegn umræddum reglum. Auk þess áréttar varnaraðili að starfsmenn hans hafi ávallt starfað í góðri trú við meðferð málsins, eins og skýrlega megi ráða af ofangreindri umfjöllun varnaraðila um málið. Á grundvelli þessa telur varnaraðili að hafna eigi kröfu sóknaraðila undir þessum lið.

V.

Niðurstaða.

Ágreiningur aðila lýtur að þeirri ákvörðun varnaraðila að synja sóknaraðila um úttektir af verðtryggðum innlánsreikningum í hennar eigu, annars vegar reikning nr. X og hins vegar nr. Y. Enda þótt varnaraðili hafi undir rekstri málsins greitt innistæðurnar út, þegar kom að því að þær voru lausar samkvæmt hans eigin skilningi, telur nefndin ekki rétt að vísa ágreiningi um lögmæti upphaflegrar synjunar varnaraðila frá, enda væri fyllilega raunhæft að reisa fjárkröfu á þeirri niðurstöðu að synjunin hefði verið ólögmæt. Getur varnaraðili ekki komið sér undan úrlausn í málinu þótt meðferð þess dragist fram yfir það tímamark sem hann telur binditíma reikninganna hafa náð til.

Kröfur varnaraðila merktar B-E fela hins vegar ýmist í sér málsástæður sóknaraðila fyrir þeirri aðalkröfu hennar að viðurkennt verði að varnaraðila hafi verið óheimilt að synja fyrir útgreiðslu innstæðna hennar í aprílmánuði 2016 eða hreinar lögspurningar, þ.e. nokkurs konar beiðni um lögfræðialit án beinnar tengingar við sakarefni málsins. Verður þeim öllum vísað frá.

Það er ágreiningslaust í þessu máli að þegar reglur Seðlabanka Íslands nr. 492/2001 tóku gildi, var í gildi samningur á milli málsaðila varðandi reikning nr. X sem fól í sér að innistæðurnar lágu verðtryggðar á reikningnum en voru óbundnar eftir að hafa legið á reikningnum í 30 mánuði. Ekki er komið fram að slíkir skilmálar hafi gilt um reikning Y.

2. gr. þessara reglna Seðlabankans hljóðar svo í heild sinni:

Innlánsstofnunum er því aðeins heimilt að taka á móti sparifé gegn verðtryggingu miðað við vísitölu neysluverðs að innstæða sé bundin í 36 mánuði eða lengur.

Innlánsstofnunum er þó heimilt að verðtryggja innlánsfé í eftirtöldum tilvikum:

ÚRSKURÐARNEFND UM VIÐSKIPTI VIÐ FJÁRMÁLAFYRIRTÆKI

1. Sé í samningsskilmálum kveðið á um að innstæða losni að afloknum upphaflegum binditíma, að lágmarki 36 mánuðir skv. 1. mgr., í tiltekið tímabil, að hámarki 1 mánuð í senn, er heimilt að verðtryggja innstæðuna bindist hún á ný í 6 mánuði eða lengur.

2. Með samningi um reglulegan mánaðarlegan sparnað í minnst 36 mánuði, þar sem vísitölubinding nær til óhreyfðrar innstæðu í hverjum mánuði, en innstæða umfram það beri nafnvexti.

3. Á orlofsreikningum skv. ákvæðum laga um orlof, nr. 30 27. mars 1987.

Úrskurðarnefndin telur í fyrsta lagi hafið yfir vafa að þrátt fyrir orðalagið „að taka á móti sparifé“ verði að leggja þann skilning í þetta ákvæði að það gildi um alla verðtryggða innlánsreikninga í bönkum og sparisjóðum eftir gildistöku reglnanna. Í öðru lagi telur nefndin einsýnt að með 1. tl. 2. mgr. reglnanna sé veitt ákveðin undantekning frá reglu 1. mgr. um 36 mánaða binditíma, þannig að unnt sé að verðtryggja sparifé sem aðeins er bundið 6 mánuði í senn, að uppfylltu skilyrði um upphaflegan binditíma.

Í samræmi við þetta telur nefndin að varnaraðila hafi verið óheimilt samkvæmt þessum reglum Seðlabankans að líta svo á að innstæður sóknaraðila hafi verið verðtryggðar, en lausar til útborgunar samkvæmt kröfu hennar. Nefndin telur ekki að í tilvitnuðum skilaboðum frá útibússtjóra varnaraðila felist skuldbindingandi fyrirheit um annað.

Samkvæmt þessu verður aðalkröfu sóknaraðila hafnað.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Þeirri kröfu sóknaraðila, M, að synjun varnaraðila, F, á beiðni hennar um ráðstöfun inneignar á bankareikningum nr. X og Y verði úrskurðuð ólögæt, er hafnað.

Öðrum kröfum sóknaraðila er vísað frá.

Reykjavík, 21. október 2016.

Haukur Guðmundsson

Jón Magnússon
Oddur Ólason

Hrannar Már Gunnarsson
Þorvaldur Emil Jóhannesson